

## БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

## Балабақшада балаларды табиғатпен таныстырудың маңыздылығы

ЖАРИЯЛАНДЫ  
27.12.2024СІЛТЕМЕ  
<https://bilimger.kz/173900/>**Бижанова Гульайна Базарбаевна****Лауазымы: тәрбиеші****Шымкент қаласы.****№35 “Сәуле” бөбекжай- бақшасы**

**Кіріспе:** Табиғат — адамның өмірінің негізі, ол біздің айналамыздағы барлық тіршіліктің көзі болып табылады. Адамзат үшін табиғат тек ресурстар көзі ғана емес, сонымен қатар рухани азық, білім мен тәрбие. Балабақшада балаларды табиғатпен таныстыру осы кезеңде өте маңызды болып табылады, себебі бұл жас ерекшеліктерінде табиғатқа деген сүйіспеншілікті қалыптастыру, экологиялық сана мен жауапкершілікті арттыруға мүмкіндік береді.

### 1. Табиғат арқылы баланың дүниетанымын кеңейту

Балабақшадағы балалардың дүниетанымы қалыптасудың алғашқы кезеңдерінде. Табиғатпен таныстыру арқылы балалар өздерінің қоршаған ортасы туралы білім алады, өсімдіктер мен жануарларды танып біледі, ауа райының өзгерістерін байқайды, табиғаттың маңызы мен байлығын түсінеді. Бұл процессте балалар өздерінің көру, есту, иіс сезу және басқа да сезімдерін белсенді түрде қолданады, бұл оларды қоршаған әлемді толыққанды қабылдауға және түсінуге мүмкіндік береді.

### 2. Экологиялық білім мен тәрбие беру

Табиғатпен таныстыру баланың экологиялық санасын қалыптастырып, қоршаған ортаны қорғау мен сақтау қажеттілігін түсінуге жол ашады. Балалар табиғаттағы өз орнын сезініп, экологиялық тәртіпті сақтаудың маңыздылығын ұғынады. Олар қоқысты лақтырмау, су мен ауа ресурстарын үнемдеу сияқты қарапайым әрекеттерді түсініп, экологиялық тұрғыдан дұрыс шешім қабылдауды үйренеді. Мысалы, өсімдіктер мен жануарларға қамқорлық жасау, табиғатқа зиян келтірмеу — бұл да тәрбие мен білімнің

бір бөлігі болып табылады.

### **3. Баланың шығармашылық қабілеттерін дамыту**

Табиғатпен танысу — баланың шығармашылық қиялын дамытуға да ықпал етеді. Өсімдіктер мен жануарларды бақылау, табиғаттың әр түрлі құбылыстарын көріп, тыңдау баланың ойлау, ұғымдарды салыстыру, талдау қабілеттерін жетілдіреді. Сонымен қатар, табиғаттағы көріністер мен әсемдіктер баланың сурет салу, ән айту, қолөнермен айналысу секілді шығармашылық әрекеттеріне ықпал етеді. Табиғат — баланың шығармашылық әлеуетін ашып, оны жаңа қырынан тануына мүмкіндік береді.

### **4. Табиғатпен байланыс арқылы физикалық дамуды қолдау**

Табиғатпен танысу балалардың физикалық дамуына да пайдалы. Ашық ауада ойындар, серуендер, жаяу жүру сияқты іс-шаралар баланың дене шынықтыруын арттырып, оның иммунитетін нығайтады. Табиғат аясында ойын арқылы балалар өз денелерін жақсырақ сезініп, қозғалыс дағдыларын дамытады, бұл олардың денсаулығына оң әсер етеді. Сонымен қатар, табиғатта өткізілген уақыт балаларды сергітіп, психологиялық тұрғыдан тыныштандырады.

### **5. Қоғамдық және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру**

Табиғатпен танысу процесінде балалар бір-бірімен қарым-қатынас жасап, ынтымақтастықты үйренеді. Олардың арасында ойындар мен тапсырмалар арқылы топтық жұмыс жасау, бір-біріне көмектесу, жауапкершілік сезімін арттыру сияқты әлеуметтік дағдылар дамиды. Бұл баланың коммуникативтік дағдыларын жетілдіріп, өзіндік тәртіп пен тәрбиеге ықпал етеді.

### **6. Табиғатқа деген құрмет пен сүйіспеншілікті тәрбиелеу**

Балалар табиғатпен таныса отырып, оған деген құрмет пен сүйіспеншілікті бойларына сіңіреді. Олар табиғатты қорғау қажеттілігін түсініп, оны өздерінің жеке жауапкершілігі ретінде сезінеді. Бұл қасиеттер баланың жеке тұлғалық дамуына, адамгершілік ұстанымдары мен өмірлік бағыт-бағдарын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады.

### **Балабақшада экологиялық іс-шаралар мен ойындар.**

Балабақшада балаларға экологиялық тәрбие беру үшін түрлі іс-шаралар мен ойындар өткізу өте тиімді. Қалада немесе ауылда өткізілетін табиғатқа қатысты экскурсиялар, ағаш отырғызу, құстарға қамқорлық жасау секілді іс-шаралар балаларды табиғатпен жақын таныстырады. Сонымен қатар, экологиялық тақырыптарға арналған тақпақтар, әндер, ойындар арқылы балалардың экологиялық білімі мен жауапкершілігін арттыруға болады. Табиғат туралы ертегілер мен оқиғалар да балалардың экологияға деген

қызығушылығын оятып, табиғатты қорғауға деген оң көзқарас қалыптастырады.

### Қорытынды

Балабақшада балаларды табиғатпен таныстыру — бұл олардың жан-жақты дамуына бағытталған маңызды тәрбие процесі. Табиғат арқылы балалар экологиялық білім мен жауапкершілікке, шығармашылыққа, физикалық және әлеуметтік дағдыларға ие болады. Сондықтан балаларға табиғат туралы алғашқы білім мен тәжірибені берудің маңызы зор, өйткені бұл тек олардың қазіргі дамуында ғана емес, болашақта табиғатты сақтау мен қорғауда да маңызды рөл атқарады. Балабақшада балаларға экологиялық тәрбие беру — бұл тек табиғатты қорғауға бағытталған білім беру ғана емес, сонымен қатар баланың жеке тұлғасын қалыптастырудың маңызды құралы. Экологиялық тәрбие арқылы балалар табиғатты сүйіп, оны қорғауға жауапкершілікпен қарауды үйренеді. Бұл білім мен дағдылар болашақта экологиялық тұрғыдан саналы азаматтардың қалыптасуына ықпал етеді.

### Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Калилаева А. Т. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие берудегі тәрбиешінің рөлі.
2. Ғалиева А. Н., Ахметова Г. Б. Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру жұмысын ұйымдастыру.
3. Бектемісова А. Ө. Серуенді өткізу арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды экологиялық тәрбиелеу
4. Сұлтанбекова Ж. Х. Мектеп жасына дейінгі балаларға жан-жақты тәрбие берудің негіздері. – 2008.